

УДК 811.111'42

DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-8332.2023.2\(28\).299790](https://doi.org/10.18524/2307-8332.2023.2(28).299790)

Наталія КОНДРАТЕНКО

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
доктор філол. наук, професор,
професорка кафедри прикладної лінгвістики
м. Одеса
kondr_nat@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-9589-7716>

Гліб КУЧМА

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
магістрант кафедри прикладної лінгвістики
м. Одеса
kuchma.gleb@gmail.com

КОМУНІКАТИВНИЙ ПОРТРЕТ АНГЛОМОВНОГО ВОДІЯ: ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДИСПЕТЧЕРОМ

Анотація. У статті схарактеризовано питання кореляції та розмежування термінологічних понять «сленг», «жаргон» і «соціолект» та наголошено на необхідності визначення термінів «професійна мова», «підмова», «субмова». Визначено поняття і структуру комунікативного портрету та визначено основні риси комунікативних портретів водія і диспетчера. Надано характеристики мовлення водіїв з виокремленням сленгових елементів в їхньому мовленні та поясненнями щодо можливих варіантів розуміння і перекладу професіоналізмів у мовленні водіїв. Мета дослідження – проаналізувати професійне мовлення англомовних перевізників у США та розробити визначити основні риси комунікативного портрету англомовного водія. Об'єктом дослідження є професійне мовлення англомовних перевізників (диспетчера і водіїв), а предметом – сленгізм в професійному мовленні англомовних водіїв і принципи створення електронного словнику їхнього сленгу. Джерельна база охоплює записи розмов диспетчера з англомовними водіями (загалом проаналізовано понад 30 годин аудіозапису), текстові повідомлення в корпоративному чаті (понад 500 повідомлень). Комунікантами обрано водіїв вантажних перевезень з США, логістика пересувань і роботи яких регулюється диспетчером онлайн. Загалом схарактеризовано мовлення п'яти водіїв на підставі особистісного професійного досвіду автора дослідження за 2023 рік. Ілюстративний матеріал подано з авторським перекладом українською мовою і відповідними коментарями. Доведено, що комунікативний портрет англомовного водія охоплює такі риси: мовленнєва поведінка (стиль, лексичне наповнення і тон голосу, індивідуальні особливості мовлення, вимова звуків, темп, чіткість, гучність тощо); вміння висловлювати думки, вміння слухати і розуміти інших; дотримання прийнятих норм спілкування, традицій, навичок взаємодії в певній культурі чи середовищі; реагування на різні комунікативні ситуації; психологічний тип комуніканта.

Ключові слова: комунікант, комунікативний портрет, комунікативна взаємодія, соціолект, англійська мова.

Актуальність дослідження. Спілкування у професійній сфері потребує володіння як літературною мовою з її нормами і правилами, так і особливим різновидом професійного мовлення, що передбачає знання термінології, сталих виразів, професіоналізмів, а також мовних елементів, що не входять до системи літературної мови. Якщо професійна діяльність пов'язана з навичками комунікації, то рівень комунікантів є дуже високим, оскільки володіння мовою входить до базових професійних вимог, наприклад, це мовлення журналістів, юристів, учителів. Утім, якщо професійна компетенція не передбачає як обов'язковий компонент вміння спілкуватися, мовлення представників цих професій насичене професіоналізмом і жаргонізмами. На позначення таких типів професійного мовлення вживають термін «соціолект», що характеризує мовлення різних соціальних груп, зокрема і професійних.

Ми зосередили увагу на професійній комунікації в галузі транспортних перевезень, а саме на спілкуванні водіїв з логістом-диспетчером. Для дослідження було обрано англійськомовних водіїв різних етнічних груп і національностей, які працюють у США. Логістика таких перевезень може здійснюватися з будь-якої точки земної кулі за допомогою дистанційних технологій, тому часто диспетчери знаходяться в Європі, а водії – в США. Транспортні перевезення такого типу є не пасажирськими, а вантажними, тому водієві немає потреби спілкування з кимось, окрім диспетчера. Це зумовлює спонтанність і ненормованість комунікації, при цьому водії є носіями соціолекту транспортних перевізників. Для багатьох англійська мова не є рідною, тому це також накладає певні риси на комунікативну взаємодію між водіями і диспетчером.

Ступінь дослідження проблеми в лінгвістиці. Соціальні діалекти трактовують як варіанти національної мови, а їхні відмінності зумовлені приналежністю мовців до тієї чи тієї соціальної групи, наприклад, до певного соціального класу, етносу, вікової групи чи професії. Загалом терміном «діалект» послуговуються здебільшого щодо територіальних особливостей мовлення, проте і на позначення мовлення соціальної групи поширене використання саме цього поняття (О. Бугера, М. Вінтонів, С. Гіряк, О. Данилевська, С. Дмитрієв, Л. Масенко, Л. Ставицька та ін.). Лінгвісти послуговуються терміном «діалект» як родовим поняттям, що поєднує діалекти та соціолекти як мовні варіанти, що характеризуються особливим словниковим складом, специфікою використання граматики та вимовою. Особливий інтерес до проблеми соціальних діалектів (соціолектів) демонструє соціолінгвістика, одним із завдань якої є вивчення специфіки мовлення представників різних, зокрема і професійних, соціальних груп (В. Зірка, Т. Ілик, С. Матос, Г. Мацюк, Є. Редько, О. Соколова, О. Таран та ін.).

Мета дослідження – проаналізувати професійне мовлення англійськомовних перевізників у США та розробити визначити основні риси комунікативного портрету англійськомовного водія.

Об'єктом дослідження є професійне мовлення англomовних перевізників (диспетчера і водіїв), а **предметом** – сленгізми в професійному мовленні англomовних водіїв і принципи створення електронного словнику їхнього сленгу.

Джерельна база охоплює записи розмов диспетчера з англomовними водіями (загалом проаналізовано понад 30 годин аудіозапису), текстові повідомлення в корпоративному чаті (понад 500 повідомлень). Комуникантами обрано водіїв вантажних перевезень з США, логістика пересувань і роботи яких регулюється диспетчером онлайн. Загалом схарактеризовано мовлення п'яти водіїв на підставі особистісного професійного досвіду автора дослідження за 2023 рік.

Професійне мовлення перевізників і водіїв охоплює специфічні терміни, фрази та жаргон, які вони використовують у щоденній комунікації під час роботи. З погляду лінгвіста, професійний сленг – «з одного боку – це стиль мови, що посідає місце, антитетичне занадто формальній, офіційній мові; а з іншого – це особливий периферійний шар нелітературної лексики та фразеології, який лежить за межею літературної „стандартної” розмовної мови, закордонних діалектів загальнонародної англійської мови» [1, с. 28]. Це особливий спосіб спілкування, що виникає внаслідок унікальних ситуацій, технічних аспектів професії та особливостей оточення, в якому працюють водії та перевізники. Фахова мова транспорту як спеціальний мовний феномен, притаманний транспортній сфері, розрізняється від загальноновживаної перш за все за рахунок власної системи термінології. Фахова мова ґрунтується на загальноновживаній мові та знаходиться в стані постійного взаємодії з нею. Її характерною особливістю є наявність спеціалізованої лексики та іноземних слів (фахового словника), які рідко вживаються поза межами цієї сфери чи використовуються з іншими чи специфічними значеннями. Крім того, на граматичному, синтаксичному та прагматичному рівнях можуть існувати певні розбіжності між фаховою та загальноновживаною мовою. Т. Лебедева та А. Рябова зазначають: «Особливий інтерес нами приділяється сфері професійної „автомобільної” лексики, сленгу, яким користуються автомобілісти, тому що ця лексика, незважаючи на те, що з'явилася відносно недавно, набуває великої соціальної значущості завдяки такого екстралінгвального чинника як швидкий розвиток автомобілебудування (і як наслідок цього – неможливість уявити життя сучасного суспільства без транспортних засобів) [1, с. 28].

Фахове мовлення та комунікативний портрет мають важливі зв'язки між собою. Комунікативний портрет містить характеристику мовленнєвих особливостей певної соціальної групи, спільноти чи професійної групи. Оскільки фахове мовлення є одним з аспектів мовленнєвої поведінки людей, воно є компонента комунікативного портрета в контексті певної професійної групи або галузі знань. Фахове мовлення, характерне для певної професійної групи чи галузі, співвідноситься з мовним портретом цієї групи, оскільки воно відо-

бражає мовні особливості та характеристики цієї специфічної соціальної чи професійної спільноти.

Потрібно розмежовувати поняття мовного і комунікативного портрету. Мовний портрет – це «відображення мовної компетенції людини, тобто сукупності знань, навичок та вмінь в галузі мови» [2, с. 321]. Це опис того, як саме особа володіє мовою, її лексикою, граматикою, фонетикою, мовними структурами та правилами. Мовний портрет може містити інформацію про рівень володіння мовою (початковий, середній, високий), діалектичні особливості, рівень освіти тощо. Натомість комунікативний портрет – це опис здатності особи до ефективного спілкування та використання мови у практичних ситуаціях. Це не лише знання мови, але й вміння використовувати її для досягнення конкретних цілей у спілкуванні. Комунікативний портрет відображає здатність людини до ефективної взаємодії з іншими, здатність до адаптації мови до різних ситуацій спілкування, вміння слухати, реагувати та сприймати інформацію. Зважаючи на це, мовний портрет стосується знань та вмінь у мовній сфері, тоді як комунікативний портрет описує здатність використовувати ці знання та вміння у практичному спілкуванні.

Комунікативний портрет – це концепція, яка «описує та узагальнює спосіб комунікації особистості, охарактеризованої її специфічними здібностями, властивостями та поведінкою у взаємодії з іншими людьми» [2, с. 202]. Фактично це відображення структури та характеристик мовленнєвого та комунікативного стилю конкретної особистості або групи людей. Комунікативний портрет водія, який бере участь у транспортних перевезеннях, охоплює фахове мовлення, комунікативні навички та професійний сленг [5, с. 294]. Використання фахового мовлення передбачає розуміння та використання термінології, що стосується транспортних засобів, дорожньо-транспортних приладів, технічних характеристик вантажівок, систем безпеки, ремонту та обслуговування. Комунікативні навички вказують на здатність ефективно спілкуватися з колегами, диспетчерами, клієнтами та іншими учасниками дорожнього руху. Це передбачає здатність чітко передавати інструкції, розуміти та відповідно реагувати на комунікаційні сигнали під час маневрів на дорозі, а також взаємодію з персоналом на вантажних терміналах чи складах. Наявність у фаховому мовленні сленгізмів зумовлено тим, що водії вантажівок можуть мати свої специфічні вирази, скорочення та фразеологізми, які вони використовують у власній спілкуванні між собою та іншими учасниками галузі. Отже, комунікативний портрет водія описує його мовну компетенцію та спосіб використання мови в контексті професійної діяльності, що передбачає різноманітні аспекти мовленнєвої поведінки та спілкування.

Ми проаналізували мовлення п'яти водіїв, відомості про яких представлено в таблиці (див. Табл. 1). Усі водії чоловічої статі віком старше 35 років, проте мають різні мовні навички та компетентності, хоч вільно володіють розмовною англійською мовою.

Таблиця 1

Відомості про інформантів

№ п	Інформанти	Рідна мова	Вік	Використання сленгу
1.	Водій 1	англійська	49	ні
2.	Водій 2	англійська	37	ні
3.	Водій 3	англійська	55	так
4.	Водій 4	іспанська	38	ні
5.	Водій 5	англійська	65	так

Серед водіїв майже всі використовують розмовно-побутову лексику і володіють англійською мовою на високому рівні. Комунікативний портрет англійськомовного водія вантажівки може бути різноманітним через різні культурні, соціальні та індивідуальні контексти. Опис охоплює такі аспекти.

Основна комунікативна взаємодія відбувається між водіями вантажного транспорту і диспетчерами. Водії можуть використовувати мобільні телефони для прямого зв'язку з диспетчерами, що також дозволяє швидко обмінюватися інформацією та отримувати необхідні інструкції. Насамперед ідеться про інтернет-зв'язок за допомогою різних месенджерів, що дають змогу аудіоспілкування. У деяких випадках системи GPS та телематика використовуються для відстеження та передачі інформації про місцезнаходження вантажівок та їхній стан, що може бути доступно диспетчерам через спеціальні платформи або програми. Також використовуються спеціалізовані мобільні додатки або портативні пристрої, які дозволяють водіям та диспетчерам взаємодіяти через спеціальні платформи для управління логістикою та перевезеннями. Ці методи спілкування дозволяють водіям вантажних транспортних засобів та диспетчерам ефективно координувати рух, планувати маршрути та забезпечувати безперебійну доставку вантажу.

Комунікативний портрет англійськомовного водія вантажівки може бути складним та різноманітним, залежно від конкретного водія, його досвіду, культурного контексту та специфіки його роботи.

Наведемо реальні розмови диспетчера з водіями. Ми записували окремі розмови та зберігали тексти повідомлень, що мали місце між диспетчером і водіями в 2023 році. Текст наведений англійською мовою та авторський переклад українською мовою.

Діалог є стенограмою аудіозапису розмови з водієм, ініційованою диспетчером. Диспетчер побачив, що водій телефонував, тому вирішив зв'язатися з водієм, щоб з'ясувати причину дзвінка. Виявилось, що комунікативним наміром водія у цій розмові стало висловлення обурення та незадоволення тим фактом, що після виконання завдання з перевезення вантажу водій не має змоги його вивантажити. Відповідні за розвантаження не працюють і нічого не роблять. Розмова має побутово-розмовну стилістику, проте демонструє вживання соціо-

лекту транспортних перевізників. Так, напр., слова *вантаж*, *вантажити*, *док* свідчать про використання професійної термінології.

Діалог 1

Англійський текст	Переклад
<p>– Yes, sir, have a missed called from you. – I am here at the place, man, when they gonna..? I mean, <i>I backed</i> here and everything, anybody loads nothing. – But are you in a dock? – I am at the dock! The guy told me just go and wait until the load will start. – Let me ask the broker. – He tells my load won't be.., load gonna be about 4 o'clock, man, it's already 2 o'clock and ain't nobody did nothing, I can't even get in the building.</p>	<p>– Так, сер, маю пропущений від Вас. – Я тут, на місці, чоловіче, коли вони..? Тобто, я вже став у док і все таке, але ніхто нічого не грузить – Але Ви вже встали в док? – Я в доку! Хлопець сказав мені, просто ставай і чекай поки загрузка почнеться. – Давайте спитаю в брокера. – Він каже, мій вантаж, він не буде.., вантаж буде готовий о четвертій, чоловіче, вже друга година і ніхто нічого не зробив, я навіть не можу потрапити до будівлі.</p>

У цьому текстовому фрагменті наявні сленгізми, оскільки водій використовує у фразі *I mean, I backed here and everything, anybody loads nothing* вираз ***backed here***, що означає «стати в док» і походить від «їхати назад», «здавати назад». Цей вираз вживають, коли йдеться про маневр вантажівки, наслідком якого є заїзд до місця розвантаження. У тлумачному словнику це дієслово є багатозначним, проте найбільше корелює за змістом з такою дефініцією: «to (cause to) move backwards» [6] – «рухатися назад», але воно не є тотожним тому значенню, що використовується в наведеному тексті.

Наступний діалог ілюструє письмову комунікацію, це обмін повідомленнями у месенджері між водієм і диспетчером. Розмову ініціює водій, який питає, як справи у диспетчера, тобто налаштований на розмовно-побутове спілкування з найменшим офіціозом.

За змістом цей діалог містить обговорення водієм і диспетчером можливого замовлення. Щоб отримати замовлення, потрібно проїхати певну відстань порожнім, тобто без вантажу. У водійському сленгу на позначення цієї відстані використовують лексему «*deadhead*», що буквально означає «мертва голова». Тлумачний словник англійської мови фіксує таке значення виразу: «a person who is boring or stupid» [6] на позначення не дуже розумної людини, але в бізнес-словнику натрапляємо на такий опис цього виразу як професіоналізму: «used to describe a plane, truck, or other vehicle that is travelling, or a journey that is made, without passengers or goods, or with fewer passengers or goods than usual» [6], тобто актуалізовано вживання пересування транспортного засобу без пасажирів та вантажу. Проте ця лексема має і сленгове значення «відстань до вантажу», що є дуже важливим з огляду на обмеження відстані, яку може

за нормами подолати водій за добу. Якщо відстань до вантажу дуже велика, то водій не вкладається в графік і не встигає доставити вантаж, оскільки йому потрібно дотриматися максимуму можливих годин у дорозі: *if not for two and a half hours deadhead to get to the pick up*. Одним із завдань диспетчера і є пошук таких вантажних перевезень, щоб водієві було зручно і недалеко діставатися до місця завантаження, тобто мінімізувати час у дорозі на добу. Такий період «порожньої» їзди не випадково асоціюється з «мертвою головою», оскільки лише забирає корисний час у водія.

Діалог 2

Англійський текст	Переклад
<p>– Hey, this is “driver 1” how are you doing? – I am fine, I am fine, how about you? – Oh, all pretty good, I saw “owner” asked you to check on a load to Massachusetts and you said it delivers Friday morning. – Right. – I was just, I can’t really text, cause I am driving, so, but probably, especially since, you know, if not for two and a half hours <i>deadhead to get to the pick up</i> I probably would have time to, you know. Had it actually been coming from Gastonia, instead of hundred miles away from Gastonia, I probably could have made it down there with one drive session, but uh... But I have to take a break before I get all the way down there, so. You know, the earliest we gonna be able to pick up tomorrow is probably early afternoon and with <i>picking up</i> then if we can find something to <i>pick up</i> then if we wanna be able to deliver by Thursday morning, we would probably need to keep it under the 1000 to 1100 miles range. – Right. – Especially, since I gonna have to use a little bit of drive time in the morning finishing this trip. We probably don’t need to find something that’s gonna, you know be like that one to Massachusetts, be like something about 1300–1400 miles. – Yeah.</p>	<p>– Хей, це «водій 1», як ти там? – Добре, добре, як Ви? – О, все досить добре, я бачив, власник просив тебе перевірити вантаж, що іде в Массачусетс, і ти сказав, він доставляється вранці у п’ятницю. – Так. – Я просто, я не дуже можу писати, тому що за кермом, але можливо, особливо, зважаючи на, знаєш сам, якщо не дві з половиною години дедхеда, щоб дістатися до вантажу... Я можливо мав би час на це, ти знаєш... Якби вантаж дійсно був у Гастонії, а не у 100 милях від Гастонії, я можливо міг би дістатися туди за одну зміну, але... Але мені треба зробити перерву перед тим, як я почну туди їхати. Знаєш, найраніше, коли ми зможемо взяти наступний вантаж, це буде рано по обіді і з чимось, що ми візьмемо тоді, якщо ми зможемо знайти таке, якщо ми хочемо мати змогу доставити вранці у четвер, то нам скоріше треба шукати щось не довше 1000–1100 миль. – Так. – Особливо, враховуючи те, що я маю використати трохи часу завтра вранці, закінчуючи наш теперішню поїздку. Нам, можливо, не треба шукати щось схоже на поїздку до Массачусетса, що становить 1300–1400 миль. – Добре.</p>

Крім того, в цьому діалозі фіксуємо ще один приклад професійного соціолекту: дієслово *to pick up*. Глумачний словник англійської мови подає дієслово з прийменником як полісемічний вираз: «pick someone/something up – 1. to lift someone or something using your hands; 2. to collect, or to go and get, someone or something; 3. to learn a new skill or language by practising it rather than being taught it; 4. to buy something cheaply; 5. to win or get a prize or something that gives you an advantage, such as votes or support» [6], тобто в прямому значенні вираз перекладається як «підняти щось (руками)», а в переносному значенні – колекціонувати, збирати, вчитися, купляти дешевше, ставати переможцем. Утім, цей вираз часто вживають у професійному мовленні транспортних перевізників у значенні «взяти замовлення», тобто в переносному метафоричному значенні дієслова «підняти»: *You know, the earliest we gonna be able to pick up tomorrow is probably early afternoon and with **picking up** then if we can find something **to pick up** then if we wanna be able to deliver by Thursday morning, we would probably need to keep it under the 1000 to 1100 miles range.* У цьому висловлюванні дієслово *to pick up* вжито саме на позначення отримання й доставки замовлення, тобто тут метафора значення «підняти» використана як сленгізм у професійному мовленні водіїв.

У наступному діалозі ініціатором розмови є диспетчер, який знайшов вигідне замовлення для водія.

Діалог 3

Англійський текст	Переклад
<p>– Hey “driver 2”.</p> <p>– hey, how are you doing.</p> <p>– I am fine, I am fine, I see an option for you, I see you just got back from Houston, but there is a load going to Houston, that’s actually picking up in Clinton, like close to Jackson, till 3 pm. It has Houston delivery tomorrow 8 am, load of soft drinks, 44–45 thousand pounds. It’s about 450 miles loaded and they have rate at 1000\$.</p> <p>– Yeah, go ahead and book it, that’s good, when do I pick this one up?</p> <p>– Picks up till 3 pm today and delivers tomorrow 8 am.</p> <p>– Got you, appreciate it.</p> <p>– Let me take it and I will send you all the info.</p> <p>– Alright, thanks, bye.</p>	<p>– Привіт, «водій 2».</p> <p>– Привіт, як справи?</p> <p>– Все добре, все добре, я бачу опцію для Вас, знаю, Ви щойно повернулись з Х’юстона, але тут є вантаж, що туди їде, його можна доставити в Клінтоні, це недалеко від Джексона, до третьої години. Доставка в Х’юстоні завтра о восьмій ранку, вантаж безалкогольних напоїв, 44–45 тисяч фунтів. Це приблизно 450 миль, вони платять 1000\$.</p> <p>– Так, не вагайся, забирай вантаж, він хороший, до якої години я маю його доставити?</p> <p>– До третьої години сьогодні, доставка завтра о 8й ранку.</p> <p>– Зрозумів, дякую.</p> <p>– Давайте, забираю його і відправляю Вам, всю інформацію.</p> <p>– Добре, дякую, бувай.</p>

У цьому прикладі також фіксуємо вживання дієслова *to pick up* у значенні «доставляти вантаж». І диспетчер, і водій активно послуговуються цим сленгізмом на позначенні операцій з вантажем. Також відзначимо в цьому текстовому фрагменті етикетну комунікацію: розмова починається і закінчується етикетними фразами, що налаштовує на розмовно-побутове спілкування. Також до сленгової лексики уналежнюємо вживання слова *load* не як дієслова, а як іменника, тобто не в значенні «завантажити», а саме вантажу, напр.: *I see you just got back from Houston, but there is a load going to Houston*. Таке значення не представлене в тлумачних словниках, воно актуалізовано саме в соціолекті водіїв. Тлумачний словник англійської мови подає таку дефініцію іменника «load – the amount of weight carried, especially by a vehicle, a structure such as a bridge, or an animal» [6], тобто мається на увазі загальне навантаження під час транспортування або перевезення, а не вантаж загалом. У складі сталого виразу «carry a load of» іменник вживають у значенні вантаж, проте в нашому матеріалі такого вживання не зафіксовано. У сленгу водіїв іменник «load» розширив значення до вантажу загалом.

Вважаємо, що зміна значення слова, тобто семантична деривація є продуктивним способом творення сленгізмів: так, наприклад, дієслово *to book* – «to arrange to have a seat, room, performer, etc. at a particular time in the future» [6], що має пряме значення «зарезервувати, замовити», у професійному мовленні перевізників вживається на позначення вибору вантажу: *Yeah, go ahead and book it, that's good, when do I pick this one up?* У такий спосіб диспетчер обирає вантаж після узгодження з водієм, проте йдеться не про резервування, а саме про отримання вантажу за попередньою згодою, а фактичне отримання вже здійснює водій на місці.

У наступному діалозі водій телефонує до диспетчера з метою уточнити умови прибуття вантажу та ціну за його перевезення.

За змістом водій уточнює у диспетчера питання, що його цікавлять: час прибуття вантажу та його ціна, оскільки водій не розчув або не запам'ятав правильну ціну товару. Розмова здійснюється через аудіозв'язок, тому можливі технічні перешкоди, що вплинули на розуміння змісту повідомлень диспетчера. У наведеному текстовому фрагменті вжито аббревіатуру, що активно вживається у водійському професійному сленгу – *ETA*. Ця аббревіатура розшифровується як «*Estimated time arrival*» (укр. «приблизний час прибуття»). Цю аббревіатуру не фіксує тлумачний словник, вона часто використовується під час спілкування з водіями, оскільки вказує на розрахунковий час доставки вантажу.

Крім того, в цьому фрагменті тексту наявна лексема *shipper* – «a person or company whose job is to organize the sending of goods from one place to another» [6], тобто «вантажовідправник». У професійному мовленні транспортних перевізників це слово вживають не на позначення особи, яка є відправником вантажу, а в значенні узагальненого суб'єкта або навіть місця, пов'язаного з відправленням вантажу. Коди йдеться про «*shipper*», то це не стільки суб'єкт, скільки

Діалог 4

Англійський текст	Переклад
- Hello!	- Алло!
- Yeah, driver 3, this is dispatcher.	- Алло, так, водію 3, це диспетчер.
Yes, sir?	- Так, сер.
- I am just checking what's gonna be your <i>ETA</i> to the <i>shipper</i> ?	- Дзвоню перевірити, який буде приблизний час прибуття на завантаження?
- I am getting ready to leave right now.	- Я збираюся виїжджати зараз.
- Got, you, okay, okay, no problem.	- Добре, добре.
- I thought you said 1400\$, it says 1331 on it.	- Я думав, ти сказав 1400 за цей вантаж, а тут пише, що 1331.
- No, I said 1300\$ and I got extra 30\$ in it.	- Ні, я сказав 1300, і я вибив ще 30 зверху.
- Okay.	- Добре.
- Yeah, I said 1300\$.	- Я сказав 1300 точно!
- Alright.	- Добре.
- No problem.	- Чудово.

місце, де водій завантажується: *I am just checking what's gonna be your ETA to the shipper?* Не випадково ми переклали це висловлювання, використавши лексему «завантаження» як еквівалент «shipper». У цьому випадку антонімом до «shipper» стає «receiver», що також використовується як узагальнена назва отримувача: коли водій доставляє вантаж за призначенням, розвантажується й отримує за роботи гроші, то місце призначення та умовний отримувач називається саме лексевою «receiver».

Наступний діалог відбувається між диспетчером і водієм щодо обговорення можливого вигідного перевезення.

Цей діалог містить уже описану вище сленгову номінацію вантажу «load», при цьому вжито прикметник оцінної семантики для характеристики вантажу, потрібного водієві: *I want a good load, because, you know what, I only made 2000\$ this week, I want something good, I need a really good load.* «Реально хороший вантаж» – це такий вантаж, за який можна отримати високу грошову винагороду. Водій скаржиться диспетчеру на те, що заробив минулого тижня дуже мало, тому готовий взятися не за будь-яку роботу, а за високо оплачувану.

У цьому ж текстовому фрагменті наявне висловлювання *I am trying to get something fat.* У ньому вжито лексему «fat», яку тлумачний словник фіксує як іменник у таких значеннях: «fat – 1. the substance under the skin of humans and animals that stores energy and keeps them warm; 2. a solid or liquid substance from animals or plants and used especially in cooking» [6]. Це значення можна буквально перекласти українською як «жир». Як прикметник лексема «fat» має такі значення: «1. having a lot of flesh on the body; 2. thick or large; 3. used in some phrases to mean very little or none» [6]. Крім власне значення «товстий, жирний», наявна і семантика кількості, проте на позначення вантажу цю лексему

Діалог 5

Англійський текст	Переклад
<p>– Hello!</p> <p>– Hey, driver 4, this is dispatcher, sorry to miss your call.</p> <p>– Yeah, good morning.</p> <p>– Yeah, good morning, I am working for a load for you now, looking for something to deliver Thursday morning, like for 2500\$, you know.</p> <p>– Yeah, I want a good load, because, you know what, I only made 2000\$ this week, I want something good, I need a really good load.</p> <p>– I got you, okay, yeah, I am working on it now. There are just couple things for 2\$ per mile, so I am trying to get something fat.</p> <p>– Alright, okay, I am ready.</p> <p>– Okay, will let you know.</p> <p>– Alright, goodbye.</p>	<p>– Алло!</p> <p>– Алло, водій 4, це диспетчер, перепрошую, що пропустив дзвінок.</p> <p>– Так, добрий ранок.</p> <p>– Я вже шукаю наступний вантаж, щось, що доставляється в четвер зранку, десь за 2500\$.</p> <p>– Так, я хочу хороший вантаж, тому що знаєш, я заробив тільки 2000\$ цього тижня, мені треба дуже, дуже хороший вантаж.</p> <p>– Я зрозумів, вже шукаю. Поки бачу тільки декілька вантажів за 2 долари за милю, тому я шукаю дійсно найкращий вантаж.</p> <p>– Добре, я готовий.</p> <p>– Супер, я дам знати.</p> <p>– Добре, бувай.</p>

в літературній мові не вживають. Натомість у професійному мовленні водіїв фіксуємо її саме із семантикою хорошого вантажу, це можна було б перекласти як «жирний вантаж», що підтверджує і тлумачення цього слова в тлумачному словнику української мови: жирний – «1. З великою кількістю жиру; // Замазаний, забруднений жиром; масний. 2. Товстий, гладкий, відгодований (про людей, тварин або частини їх тіла). // перен., розм., рідко. З великою кількістю соку (про рослини); соковитий. 3. перен. З великим вмістом якоїсь речовини. // З великим вмістом поживних речовин. 4. перен. З товстими лініями» [4, т. 2, с. 531]. В передостанньому значенні, що є метафоричним, актуалізовано кількісну характеристику як «великий вміст». А в словнику українського сленгу фіксуємо і значення «багатий, респектабельний, успішний» [3], майже ідентичне актуалізованій семантиці англійського слова «fat». Проте в українській мові це жаргонізм, що не належить до соціолектів, а в англійській – одиниця професійного сленгу.

Висновки і перспективи дослідження. Комунікативний портрет англomовного водія охоплює такі риси: мовленнєва поведінка (стиль, лексичне наповнення і тон голосу, індивідуальні особливості мовлення, вимова звуків, темп, чіткість, гучність тощо); вміння висловлювати думки, вміння слухати і розуміти інших; дотримання прийнятих норм спілкування, традицій, навичок взаємодії в певній культурі чи середовищі; реагування на різні комунікативні ситуації; психологічний тип комуніканта.

Література

1. Лебедева, Т. Б., Рябова, А. В. (2010). Професійний сленг як альтернатива термінології в автомобільній концептосфері (на матеріалі англійської мови). *Вісник Херсонського державного університету*. Вип. 928. С. 27–32.
2. Селіванова, О. О. (2008). *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава: Довкілля-К.
3. *Словник сучасного українського сленгу*. (2006). Упор. Т. М. Кондратюк. Харків: Фоліо.
4. *Словник української мови в 11 томах*. (1970–1980). Київ: Наукова думка.
5. Смірнова, Т. В. (2015). Термінологічні проблеми перекладу на прикладі фахової мови транспорту. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. Вип. 54. С. 293–295.
6. *Cambridge dictionary*. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary>.

References

1. Liebiedieva, T. B., Riabova, A. V. (2010). Profesiyniy slenkh yak alternatyva terminolohii v avtomobilnii kontseptosferi (na materialii anhliiskoi movy) [Professional slang as an alternative to terminology in the automotive concept sphere (based on English language material)]. *Visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Vyp. 928. P. 27–32.
2. Selivanova, O. O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy* [Modern linguistics: directions and problems]. Poltava: Dovkillia-K.
3. *Slovyk suchasnoho ukrainskoho slenhu* (2006). [Dictionary of modern Ukrainian slang]. Upor. T. M. Kondratiuk. Kharkiv: Folio.
4. *Slovyk ukrainskoi movy v 11 tomakh. (1970–1980)*. [Dictionary of the Ukrainian language in 11 volumes]. Kyiv: Naukova dumka.
5. Smirnova, T. V. (2015). Terminolohichni problemy perekladu na prykladi fakhovoi movy transportu [Terminological problems of translation on the example of the specialized language of transport.]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Seria: Filolohichna. Vyp. 54. P. 293–295.
6. *Cambridge dictionary*. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary>.

Nataliia KONDRATENKO, Hlib KUCHMA

COMMUNICATIVE PORTRAIT OF AN ENGLISH-SPEAKING DRIVER: FEATURES OF DIALOGICAL INTERACTION WITH THE DISPATCHER

Abstract. *The article characterizes the issue of correlation and demarcation of the terminological concepts «slang», «jargon» and «sociolect» and emphasizes the need to define the terms «professional language», «sublanguage», «sublanguage». The concept and structure of the communicative portrait are defined and the main features of the communicative portraits of the driver and dispatcher are defined. The characteristics of drivers' speech are given, with the highlighting of slang elements in their speech and explanations of possible options for understanding and translating professionalism in drivers' speech. The purpose of the study is to analyze the professional speech of English-speaking drivers in the USA and to develop and identify the main features of the communicative portrait of an English-speaking driver. The object of the study is the professional speech of English-speaking carriers (dispatchers and drivers), and the subject is slangisms in the professional speech of English-speaking drivers and the principles of creating an electronic dictionary of their slang. The source base includes recordings of the dispatcher's conversations with English-speaking drivers (in total, more than 30 hours of audio recordings were analyzed), text messages in the corporate chat (more than 500 messages).*

Truck drivers from the USA were selected as communicators, whose logistics of movement and work are regulated by the online dispatcher. In general, the speech of five drivers is characterized based on the personal professional experience of the author of the study for the year 2023. Illustrative material is provided with the author's translation into Ukrainian and relevant comments. It has been proven that the communicative portrait of an English-speaking driver covers the following features: speech behavior (style, lexical content and tone of voice, individual features of speech, pronunciation of sounds, pace, clarity, volume, etc.); the ability to express thoughts, the ability to listen and understand others; compliance with the accepted norms of communication, traditions, interaction skills in a certain culture or environment; responding to various communicative situations; psychological type of communicator.

Key words: *communicator, communicative portrait, communicative interaction, sociolect, English language*